

ហ្គត សេងគៀ

ឱ្យគេដេកទៅ

កុំព្យាយាមដាស់ មនុស្សដែលចង់ដេក

Samanh EBooks

ឱ្យគេលេកទៅ

កុំព្យាយាមដាស់ មនុស្សដែលចង់ដេក

សៀវភៅផ្សេងទៀត

៤ឆ្នាំ

ចរិតឆ្មៃ

អាណិតប្តីមគ្គុទ្ទិស ភាគពីរ

ជម្រើសទីពីរ

រើសមកទុកវិញ

រៀនតាមឆាវឆាវ

ជីវិតយើងខ្លីពេក

ទស្សនៈខ្ញុំគេ

រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយអ្នកនិពន្ធ ហួត សេងគៀ

ឆ្នាំ 2017

បាតកា

ទំព័រដើម

7

ធ្វើការពេលព្រឹក

9

សិទ្ធិរបស់គេ

11

បើយើងអាចភ្ញាក់ម្នាក់ៗ ឥតប្រគល់ទៅឲ្យ

14

ប្រយ័ត្នគេខ្លាំង

18

មិនប្រាប់ខ្លួនពីអ្នកណាឡើយទេ

20

ទាល់តែដេកលក់ទើបស្រួលបម្រើតាមគេ

24

**បើយើងមិនមែនជាអ្នកនយោបាយ កុំចង់អូសទាញ
គេ**

27

ជួយដោយគ្មានគេសុំ

30

គតិដល់នយោបាយ និងសាសនាផង

32

ដឹងថាហេតុអ្វីគេមិនចង់ឱ្យយើងរៀនច្រើនពេកទេ?

35

ទំព័រដើម

ខ្ញុំកំពុងជាប់គាំងជាមួយសៀវភៅ ទស្សនៈខ្ញុំគេ របស់ខ្ញុំ ដោយបញ្ហាផ្ទាល់ខ្លួន ហេតុនេះខ្ញុំមិនដឹងត្រូវសរសេរអ្វីទេ។ ខ្ញុំក៏សរសេរអាក្រក់ពីអ្នកនយោបាយ និងសាសនា ដើម្បីឱ្យផេករបស់ខ្ញុំមានអ្វីថ្មីខ្លះ។ ខ្ញុំសរសេរដូចរាល់ដង ដូចកាលពីពីរបីឆ្នាំមុន ដែលខ្ញុំមិនចូលចិត្តអ្នកនយោបាយ និងសាសនា។ ប្រហែលជាពេលនេះ ការមិនចូលចិត្តរបស់ខ្ញុំរីកធំ ហើយការប្រើពាក្យរបស់ខ្ញុំ ក៏ធ្ងន់ជាងមុនដែរ។

មានកញ្ចុះនយោបាយដែលមិនធ្លាប់បានលុយពីនយោបាយពីរបីនាក់ ចូលមកបញ្ចេញកំហឹងដាក់ខ្ញុំ។ គេថាខ្ញុំមានចិត្តអាត្មានិយម និងមិនចេះស្វែងយល់ពីនយោបាយ និងសរសេរច្រើនទៀត តែខ្ញុំមិនបានអាន ហើយក៏ចុចលុបចោលទៅ។ ពាក្យរបស់ពួកគេនេះ ធ្វើឱ្យខ្ញុំនឹកឃើញថា ចុងអាទិត្យនេះ ខ្ញុំអត់មានទៅណាទេ ហេតុនេះខ្ញុំគួរតែសរសេរសៀវភៅខ្លីមួយនិយាយពីគោលបំណង និងការមិនខ្វល់របស់ខ្ញុំចំពោះមនុស្សប្រភេទនេះ។

វាជារឿងមួយគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលមែនទែន ដែលពាក្យអត់ប្រយោជន៍ និងសំណួររបបអត់ខ្លួររបស់ពួកគេ ជួយឱ្យខ្ញុំអាចជំនះការជាប់គាំងរបស់ខ្ញុំបាន ហើយបញ្ចប់បានកូនសៀវភៅថ្មីមួយទៀត។ អ្នកនិពន្ធត្រូវចេះរកវិធីនៅពេលជួយ writer block ព្រោះបើមិនដូច្នោះទេ អ្វីក៏សរសេរលេងចេញដែរ។ ខ្ញុំអត់បានរកទេ គឺវាវត់មកខ្ញុំដោយខ្លួនឯង។ ខ្ញុំបានអរគុណពួកគេ ដោយ block ពួកគេចោលពីលើផេករបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំពិតជាមិនជឿខ្លួនឯងសោះដែលអាចទាញ ប្រយោជន៍ពីកញ្ចុះនយោបាយទាំងនោះបាន។

នៅពេលនេះ ខ្ញុំត្រូវប្តូរពាក្យហើយ។ ពីមុន ខ្ញុំនិយាយថា “កញ្ចះនយោបាយ មានប្រយោជន៍សម្រាប់តែអ្នកនយោបាយប៉ុណ្ណោះ” តែឥលូវខ្ញុំត្រូវប្តូរមកជា “កញ្ចះនយោបាយ ក៏អាចជួយអ្នកនិពន្ធឱ្យមានអ្វីសរសេរដែរ”។

ខ្ញុំសង្ឃឹមថា អ្នកទាំងអស់គ្នាដែលអានសៀវភៅនេះ នឹងរីករាយក្នុងការអាន ហើយអានចប់ក្នុងពេលខ្លីបំផុត។ សៀវភៅខ្លី មិនបាច់ប្រើពេលយូរទេ។ ខ្ញុំ មិនសង្ឃឹមថា អ្នកទាំងអស់គ្នាអាចទទួលបានផលអ្វីធំដុំពីសៀវភៅនេះទេ ព្រោះនេះជាសៀវភៅសម្រាប់អានលេង។ បើសិនជាសៀវភៅនេះអាចជួយ អ្វីដល់អ្នកទាំងអស់គ្នាបាន ខ្ញុំក៏សូមចូលរួមអបអរផង តែសូមកុំគិតថាខ្ញុំ មានបំណងជួយអ្វីឱ្យសោះ។

ហួត សេងគៀ

ធ្វើការពេលព្រឹក

មិនមែនមនុស្សគ្រប់គ្នាសុទ្ធតែចូលចិត្តធ្វើការពេលព្រឹកនោះទេ តែពេលខ្លះ យើងក៏គ្មានជម្រើសដែរ បើក្រុមហ៊ុនដែលយើងធ្វើការ គ្មានម៉ោងសម្រាប់ យើងរើស។ ក្រុមហ៊ុនខ្លះនៅប្រកាន់ជំនឿថា បុគ្គលិកនឹងមានភាពស្ងួត នៅពេលព្រឹក។ ក្រុមហ៊ុននៅតែចាត់ទុកបុគ្គលិកជាមនុស្សប្រភេទដូចគ្នា ដដែល។

រាល់ព្រឹក ខ្ញុំដាក់ម៉ោងរោទិ៍ពីរបីដង តែនៅងើបមិនរួច ព្រោះខ្ញុំច្រើនតែចូល ដេកយប់ជ្រៅ។ ម៉ាក់ខ្ញុំ ឡើងមកដាស់ខ្ញុំរាល់ព្រឹក ដើម្បីកុំឱ្យទៅធ្វើការ យឺត។ ទោះបីជាដាស់ ក៏ខ្ញុំនៅតែទៅយឺត។ ខ្ញុំក្លាយជាបុគ្គលិកទៅធ្វើការ យឺតជាងគេប្រចាំក្រុម។ បើពេលណាខ្ញុំទៅលឿនម្តង គេនឹងមានពាក្យមក ថាឱ្យខ្ញុំហើយ តែខ្ញុំមិនប្រកាន់ទេ ព្រោះធ្វើការក្នុងក្រុមជាមួយគ្នា។

ប៉ាខ្ញុំ មិនដូចម៉ាក់ខ្ញុំទេ។ បើគាត់ឡើងមកហៅខ្ញុំម្តងហើយ តែខ្ញុំមិនងើប គាត់ក៏មិនឡើងមកហៅម្តងទៀតដែរ។ ពេលណាដែលម៉ាក់ខ្ញុំមិននៅផ្ទះ ហើយប៉ាខ្ញុំទទួលភារកិច្ចដាស់ខ្ញុំ ខ្ញុំច្បាស់ជាទៅធ្វើការយឺតៗម៉ោង ឬត្រូវ យកលេសសុំច្បាប់អត់ទៅធ្វើការតែម្តង។ ប៉ាខ្ញុំនិយាយថា “បើវាចង់ដេក ឱ្យវាដេកឱ្យឆ្អែតទៅ” ហើយថ្ងៃនេះ ខ្ញុំនឹងយកពាក្យរបស់គាត់មកសរសេរ ជាកូនសៀវភៅនេះ។

ខ្ញុំនឹងយកការដេកមិនចង់ភ្ញាក់របស់ខ្ញុំ មកប្រៀបធៀបនឹងមនុស្សមួយចំនួន
ដែលខ្ញុំជួបនៅលើអ៊ិនធឺណេត។ ការប្រៀបធៀបនេះ គ្មានគោលបំណងអី
ក្រៅពីឱ្យអ្នកអានបានគិតលេងទេ។ ខ្ញុំមិនគិតថា អ្នកទាំងអស់គ្នាដែល
សម្រេចចិត្តថាអានសៀវភៅរបស់ខ្ញុំដោយរំពឹងចង់បានទ្រឹស្តីអស្ចារ្យ ឬក្បួន
រកស៊ីនោះទេ។ ខ្ញុំសរសេរសៀវភៅបែបណា អ្នកដែលធ្លាប់អានស្នាដៃរបស់
ខ្ញុំដឹងច្បាស់ហើយ។ អ្នកដែលមិនធ្លាប់អាន ក៏បានដឹងនៅពេលនេះដែរ។

២

សិទ្ធិរបស់គេ

មនុស្ស ជាប្រភេទសត្វដែលអស្ចារ្យជាងសត្វដទៃ។ អ្វីដែលធ្វើឱ្យយើងអស្ចារ្យ គឺការបង្កើតថ្មីរបស់យើង។ យើងបង្កើតអ្វីជាច្រើន រួមមានទាំងរបស់ល្អ និងរបស់មិនបានការ។ ក្នុងនោះដែរ យើងបានបង្កើតសិទ្ធិទៅឱ្យមនុស្សគ្រប់គ្នា (មិនមែនគ្រប់គ្នាទេ ព្រោះជនជាតិខ្លះមិនទាន់មានសិទ្ធិពេញលេញនៅឡើយទេ) ដើម្បីអាចរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាបាន។

គេមានសិទ្ធិរបស់គេ ដែលអាចជ្រើសរើសរបៀបរស់នៅបានតាមចិត្ត។ ខ្ញុំរើសការរស់នៅរបស់ខ្ញុំ ដោយបដិសេធមនុស្សដែលចង់មកធ្វើជាអ្នកដឹកនាំទាំងអស់។ ពួកគេនៅតែធ្វើជាអ្នកដឹកនាំដដែលទេ តែខ្ញុំមិនទទួលស្គាល់អ្នកណាមកត្រួតត្រាជីវិតខ្ញុំទេ។ ខ្ញុំមិនស្លាប់ដើម្បីមហិច្ឆតាអ្នកដទៃ ហើយក៏មិនចំណាយពេលការពារគំនិត ឬគោលការណ៍របស់អ្នកណាទាំងអស់។

ខ្ញុំគាំទ្រសេរីភាពដែលខ្ញុំយល់ថា ល្អសម្រាប់មនុស្ស។ ការយកអ្នកនយោបាយ ឬសាសនា មកគ្រប់សង្កត់លើជីវិត និងការយល់ឃើញរបស់យើង ជាការបោះចោលសេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួន។ បើសូម្បីតែសេរីភាពក៏មិនយើងចង់បានផង តើយើងរស់នៅមានន័យអី? ជីវិតត្រូវការសេរីភាព ទោះបីមិនអាចទៅធ្វើអ្វីគ្រប់យ៉ាងបានមែន តែរឿងសំខាន់ក្នុងជីវិត គឺយើងជាអ្នកសម្រេច។

ពួកគេ មានសិទ្ធិដូចខ្ញុំដែរ តែខុសគ្នាត្រង់អ្វីដែលពួកគេរើស។ គេធ្វើវាសនា លើអ្នកនយោបាយ និងជឿលើសាសនា។ គេគិតថា បើគេគាំទ្រមនុស្ស ទាំងនោះ ពួកគេនឹងបានអ្វីដែលខ្លួនចង់បាន។ ជំនឿរបស់ពួកគេ បាន ប្រែក្លាយខួរក្បាលក្លាយទៅជាខួរចៀម ដែលចូលចិត្តធ្វើអ្វីជាប្លែក និងមិន ចេះមានគំនិតផ្ទាល់ខ្លួន។

និយាយដល់រឿងចៀមនេះ ខ្ញុំមានសំណួរមួយឱ្យគិត។ ខាងគណបក្ស ប្រឆាំង ចូលចិត្តដៀមជាមគណបក្សកាន់អំណាចថា “ក្បាលយួន ខ្លួនខ្មែរ” ដោយគិតថា ពាក្យនេះសំដៅលើបុគ្គលក្បត់ជាតិ។ នៅមានពាក្យមួយទៀត ដែលអាក្រក់មិនចាញ់ពាក្យនេះប៉ុន្មានទេ គឺ “ក្បាលចៀម ខ្លួនជាកូនអុក”។ ពាក្យនេះសំដៅលើកូនអុកនយោបាយទាំងអស់ដែលស្ម័គ្រចិត្ត និងកាយ បម្រើអ្នកនយោបាយ និងរីករាយពេលឃើញគេបានកាន់អំណាច។ ក្បាល យួន ខ្លួនខ្មែរ អាចឆ្លាតទៅតាមពូជយួន តែក្បាលចៀមវិញ ទោះបីខ្លួនជា ជនជាតិអីក៏ដោយ ក៏ជៀសមិនផុតពីពាក្យថា ភ្លើ ដែរ។

ខ្ញុំប្រាប់តាមត្រង់ចុះ ខ្ញុំមិនដែលសប្បាយចិត្តនឹងឃើញអ្នកនយោបាយណា ឡើងកាន់អំណាចទេ ព្រោះខ្ញុំដឹងថា អំណាច នឹងពង្រក់ចិត្តរបស់ពួកគេ នៅពេលណាមួយ។ អ្នកនយោបាយ ក៏ដូចយើងដែរ ពេលបានអំណាចយូរ ទៅ គង់តែក្លាយជាអាក្រក់ ហើយមកធ្វើស៊ីអ្នកគាំទ្រវិញមិនខាន។ កុំទាន់ វាយតម្លៃអ្នកនយោបាយនៅពេលគេមិនទាន់បានអំណាចពេញលេញ។ គេ ស្អុត ព្រោះមហិច្ឆតាគេមិនទាន់សម្រេច ហើយគេនឹងធ្វើកាចដាក់យើង ពេលយើងលែងមានតម្លៃឱ្យគេ។

ខ្ញុំដូចជាសរសេររង់ឆ្ងាយពេកហើយ។ សៀវភៅនេះ ជាសៀវភៅខ្លី ដូច្នេះ ការពន្យល់មិនអាចក្បោកក្បាយបានទេ។ នេះមិនមែនជាបញ្ហាសម្រាប់ អ្នកអានទេ ព្រោះអ្នកអានចេះគិត និងចេះពន្យល់ខ្លួនឯងឱ្យយល់ច្បាស់

ជាងអ្នកនិពន្ធអាចពន្យល់បានទៀត។ យ៉ាប៉ែតអ្នកអានដែលមិនចេះគិត និងដេកចាំគេញកំនិតចូលខ្លួនស្រាប់ប៉ុណ្ណោះ។ អ្នកអានប្រភេទនេះ មិនសូវស្គាល់ប្រយោជន៍នៃការអានប៉ុន្មានទេ។ អ្នកអានល្អ ប្រើភ្នែកដើម្បី ពិនិត្យអក្សរកុំឱ្យអានខុស និងប្រើខ្លួនរក្សាលក្ខណៈគិតរាល់អ្វីដែលគេអាន។ ការ អាន ជាផ្នែកមួយនៃការគិត។

ដូចខ្ញុំបញ្ជាក់រួចហើយ ពួកគេមានសិទ្ធិរើសយកដេកបន្ត ឬភ្ញាក់ដើម្បី ធ្វើការ។ បើគេជ្រើសយកភ្ញាក់ ពួកគេនឹងត្រូវជួបរឿងច្រើនដើម្បីរៀន និង ស្គាល់មុខមាត់ពិតរបស់អ្នកដទៃដែលត្រូវដកខ្លួនចេញ។ តែបើគេជ្រើសរើស យកដេកបន្តទៀត ក៏មិនមែនជាបញ្ហារបស់ខ្ញុំដែរ។ បើខ្ញុំបំពានសិទ្ធិគេ បានន័យថា ខ្ញុំចង់រករឿងមកដាក់ខ្លួន។

មនុស្សដែលងប់នឹងនយោបាយ មិនទទួលយកកំនិតដែលប្រឆាំងនឹង អ្នកនយោបាយនោះទេ។ គេនឹងខឹងខ្លាំង បើខ្ញុំនិយាយប៉ះពាល់ដល់ អ្នកនយោបាយដែលគេស្រលាញ់ និងដេកសង្ឃឹមរាល់ថ្ងៃ។ ខ្ញុំមិនឆ្លើយដល់ ថ្នាក់ យករឿងមកឱ្យខ្លួនឯងឈឺក្បាលទេ ថាមិនត្រូវ គេអាចនឹងមកចាត់ការ ខ្ញុំផង ក៏ថាបាន។ ឱ្យតែមានពាក្យថា “ងប់” ហើយ អ្វីក៏មិនចាប់បកស្រាយ បន្តដែរ។

បើយើងអាចភ្ញាក់ម្នាក់ៗ

គ្រប់គ្រាន់ហើយ

តើធ្លាប់លឺពាក្យគេថា “ជួយបានប៉ុណ្ណា ជួយប៉ុណ្ណឹង” ដែរទេ? ពាក្យនេះ មិនមែនជាការខ្ជិលច្រអូសទេ តែជាការតាំងចិត្តជួយពិតប្រាកដ។ បើអង្គុយ គិតថា ត្រូវជួយឱ្យអស់គ្នា យើងមិនអាចជួយអ្នកណាបានទាំងអស់។ មនុស្សដែលយើងអាចជួយបានមុនគេ និងសំខាន់ជាងគេ គឺខ្លួនយើង។ យើងជួយខ្លួនឯងបាន គឺគ្រប់គ្រាន់ហើយ ឬអាចនិយាយថា ភារកិច្ចរបស់ យើង បានសម្រេចទៀតផង។

ការភ្ញាក់ខ្លួន មិនមែនជារឿងងាយទេ។ អ្នកខ្លះ ទាល់មនុស្សក្នុងគ្រួសារ ស្លាប់អស់ ទើបភ្ញាក់ខ្លួន។ ខ្លះទៀត ដល់តែពេលជិតស្លាប់ ទើបភ្ញាក់ខ្លួនថា ពីមុនសម្រេចចិត្តខុស។ ការភ្ញាក់ខ្លួន មិនមែនកើតឡើងបានដោយសារអាន សំណេរមួយអត្ថបទ ឬការផុស status ខ្លីៗនៅលើហ្វេសប៊ុកដែរ។ វាកើត ឡើងពីមនុស្សដែលមានចិត្តចង់ភ្ញាក់ខ្លួន និងជឿថា ខ្លួនឯងមិនទាន់ភ្ញាក់។

អ្នកទាំងអស់គ្នាធ្លាប់សម្គាល់ដែរទេ ពេលខ្លះយើងកំពុងដេកសោះ តែមាន អារម្មណ៍ថាខ្លួនឯងភ្ញាក់រួចហើយ? វាដូចគ្នានឹងការភ្ញាក់ខ្លួនក្នុងជីវិតយើង ដែរ។ យើងមានអារម្មណ៍ថា យើងភ្ញាក់ខ្លួនពេលបានជួបនឹងអ្នកនយោបាយ ថ្មី ឬសាសនាថ្មី ហើយគិតថា “លើកនេះ អញរកបានចង្រានហ្គាសហើយ”

តែតាមពិត យើងនៅដេកសោះ។ ការភ្ញាក់ខ្លួនពិតប្រាកដ គឺ យើងដឹងថា គេគ្មានខ្វល់ពីយើងទេ គេខ្វល់ពីមហិច្ឆតារបស់គេប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែដោយសារ តែមហិច្ឆតារបស់គេត្រូវការមនុស្សដើរតាមច្រើន ទើបគេធ្វើជាខ្វល់នឹងយើង ជាបណ្តោះអាសន្នសិន។ ការខ្វល់ និងការធ្វើជាខ្វល់ ជារឿងពីរផ្សេងគ្នា ហើយឱ្យផលខុសគ្នា។

អ្នកដែលជឿលើអ្នកនយោបាយ មិនងាយភ្ញាក់ខ្លួនទេ។ ពួកគេនៅបន្តក្តី សង្ឃឹមជានិច្ច ថាអ្នកនយោបាយនេះមិនបោកគេដូចអ្នកនយោបាយមុនៗ តែក្តីសង្ឃឹមបែបនេះ មិនអាចបានផលទេ។ ខ្ញុំមើលអ្នកនយោបាយ ជា ប្រភេទមនុស្សតែមួយ ហើយអ្វីដែលខុសគ្នា គឺវិធីសាស្ត្រដែលពួកគេប្រើ ដើម្បីទាក់ទាញមនុស្ស និងកម្រិតនៃភាពលោភលន់របស់ពួកគេ។

ការចង់ដឹកនាំគេ ឬអាចហៅម្យ៉ាងទៀតថា ការចង់នៅពីលើក្បាលគេ ជា ភាពលោភលន់មួយ ដែលមនុស្សនាំគ្នាឆ្កួតទទួលស្គាល់ថាជារឿងល្អ។ មេដឹកនាំ ជាអ្នកលុបបំបាត់សេរីភាពរបស់យើងគ្រប់គ្នា។ គេមិនលុបម្តង ទាំងអស់ទេ តែគេធ្វើម្តងមួយជំហានប្រកបដោយហេតុផលសមទំនងបំផុត ដើម្បីកុំឱ្យយើងភ្ញាក់ខ្លួន។ អ្នកដែលចង់នៅពីលើយើងហើយ ក៏គេមិនចង់ឱ្យ យើងភ្ញាក់ខ្លួនដែរ ព្រោះវាពិបាកគ្រប់គ្រង ហើយគេខ្លាចអំណាចដែលគេ ប្រឹងយកបាន នឹងរង្គោះចេញ។ អ្នកដែលស្រលាញ់អំណាច សុទ្ធតែជា មនុស្សមិនល្អ។

រៀនភ្ញាក់ខ្លួនឱ្យបាន ហើយត្រូវប្រឹងរៀនបន្ថែមទៀត ដោយអានឱ្យបាន ច្រើន និងសង្កេតមើលសកម្មភាពរបស់អ្នកនយោបាយ។ នៅពេលយើងដក ជំនឿគ្រវាត់ចោលហើយ យើងនឹងអាចមើលឃើញច្រើនពីអ្នកនយោបាយ ដែលយើងធ្លាប់ស្រលាញ់ពីមុន។ យើងអាចនឹងប្រែជាខឹង ឬមិនពេញចិត្ត នឹងអ្វីដែលពួកគេធ្វើផង។ កុំអានអ្វីដែលនយោបាយសរសេរក្នុងគោល

បំណងអូសទាញ ព្រោះយើងមិនប្រាកដថាអាចទប់ទល់នឹងកម្លាំង
អូសទាញរបស់ពួកគេបានទេ។ ជំនាញពិតប្រាកដរបស់អ្នកនយោបាយ គឺ
អូសទាញឱ្យគេជឿ ព្រោះបើគេមិនជឿ ក៏ធ្វើនយោបាយមិនចេញដែរ។

សាកគិតទៅមើល បើមនុស្សមួយប្រទេស ឬមួយផ្នែកធំមិនជឿអ្នក
នយោបាយ តើអ្នកនយោបាយនៅមានអំណាចដែរទេ? តើគេអាចធ្វើអ្វីបាន
តាមចិត្តដែរទេ? តើគេអាចប្រើសម្តីប្រមាថអ្នកដទៃបានទៀតទេ? គឺមិនអាច
ទេ។ បើគ្មានអ្នកណាដើរតាម តើអាចធ្វើមេដឹកនាំអីកើត? ខ្ញុំគិតថាបែបនេះ
ល្អ តែអ្នកដទៃគិតថាបែបនេះ គ្រោះថ្នាក់ ព្រោះគ្មានអ្នកនយោបាយការពារ
សុវត្ថិភាពឱ្យ។ វាអាចនឹងគ្រោះថ្នាក់ ព្រោះបើយើងអាចអស់ជំនឿលើ
អ្នកនយោបាយទាំងស្រុង យើងក៏នៅសល់ជំនឿលើសាសនាមួយទៀត។
សាសនា ក៏ជាប់គ្រោះថ្នាក់ដូចគ្នា។ បើប្រទេសគ្មានច្បាប់គ្រប់គ្រង
លោកសង្ឃ ឬអ្នកដែលតាំងខ្លួនជាគ្រូមន្តអាគម នឹងបោកមនុស្សកាន់តែ
ច្រើន។ គ្រោះថ្នាក់ មិនចេះអស់ទេ នៅក្នុងជីវិតយើង។

ប៉ុន្តែសូមកុំភ័យ អ្វីដែលខ្ញុំលើកឡើងនេះ ជាការចង់បានរបស់ខ្ញុំប៉ុណ្ណោះ
ដូច្នោះ វាគ្មានថ្ងៃកើតឡើងបានទេ។ អ្នកផ្សេងទៀត គេនៅតែចង់ដេកលក់
ក្រោមឥទ្ធិពលរបស់មនុស្សដែលចង់ធ្វើជាអ្នកដឹកនាំគេដដែល។ ខ្ញុំគ្មាន
បញ្ហាទេ ទោះបីអ្វីដែលខ្ញុំចង់បាន មិនអាចកើតឡើង តែខ្ញុំក៏មានសេរីភាព
មិនតិចដែរ ព្រោះខ្ញុំគ្មានជំពាក់នឹងមន្តស្នេហ៍អ្នកនយោបាយណា។ ខ្ញុំជាប់
ចិត្តនឹងលុយរបស់ពួកគេ។ បើគេឱ្យលុយខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងយក តែបើឱ្យខ្ញុំស្លាប់ដើម្បី
គេ ខ្ញុំនឹងរត់។

ខ្ញុំត្រូវការលុយ ដើម្បីពង្រីកសេរីភាពរបស់ខ្ញុំ តែខ្ញុំមិនត្រូវការអ្នកនយោបាយ
ចូលមកលូកលាន់ក្នុងជីវិតខ្ញុំច្រើនពេកទេ ព្រោះពួកនេះនឹងមកបង្រួម
សេរីភាពរបស់ខ្ញុំវិញ។ គេមិនចូលចិត្តអ្នកណាមានសេរីភាពខ្លាំងពេកទេ

ព្រោះសេរីភាពរបស់ប្រជាជន ជាបញ្ហារបស់អំណាចអ្នកនយោបាយ។ បើ មួយឡើងធំ មួយទៀតអាចនឹងរួមតូច ហេតុនេះគេមិនល្ងង់ឱ្យសេរីភាពមក ប្រជាជនច្រើនពេកទេ។ គេឱ្យតិចៗ ដើម្បីបានថតដាក់ទូរទស្សន៍ និងដាក់ ហ្វេសប៊ុកយក like។

ខ្ញុំគិតថា វាគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ខ្ញុំហើយ ដែលអាចភ្ញាក់ខ្លួនមើលឃើញពី ចំណុចអាក្រក់របស់អ្នកមានអំណាច និងអ្នកដែលជិតមានអំណាច។ ដេកលក់ ក៏វាស្រួលដែរ ព្រោះមិនបាច់ខ្វល់ខ្វិននឹងការពិត តែយើងជាមនុស្ស នៅដកដង្ហើម នៅដុះអាចម៍ តើចង់ដេករហូតម៉េចនឹងសម? ខ្មោចក្នុងដី ច្រណែនយើងងាប់ហើយ បើយើងដេករហូត ហើយមិនរលួយស្បែកដូច ពួកគេនោះ។

បើចង់ភ្ញាក់ ភ្ញាក់តែងងបានហើយ កុំបាច់ទៅដាស់អ្នកណាទាំងអស់។ ជឿ ខ្ញុំទៅ វាគ្មានបានការស្និទ្ធស្នាលទេ។ មិនបាច់ជឿខ្ញុំក៏បានដែរ សាកដោយខ្លួនឯង ទើបភ្លឺភ្នែកជាង។ ត្រូវគេជេរតែប៉ុន្មានដង នឹងអស់អារម្មណ៍ជួយអ្នកណា ទាំងអស់។

ប្រយ័ត្នគេខឹង

មនុស្សកំពុងតែដេកលក់ស្រួល ហើយយើងទៅដាស់គេ គេច្បាស់ជាខឹង យើងមិនខាន។ យើងអាចនឹងរំខានការយល់សប្តិអាសអាភាសរបស់គេ ឬ អាចកាត់ចង្វាក់គេលួចមើលអ្វីមួយក៏ថាបាន។ ពេលគេដេក កុំដាស់។ ឱ្យ គេដេកឱ្យឆ្អែត ហើយយើងទៅធ្វើការរបស់យើង ពេលគេភ្ញាក់មក អ្វីៗនឹង ហួសពេល។ ដេកលក់យូរ កាន់តែភ្លើ។

យើងត្រូវដឹងពីមូលហេតុដែលគេមិនចង់ភ្ញាក់ដូចយើងសិន។ គេមិនចង់ ភ្ញាក់ ព្រោះបើភ្ញាក់ខ្លួនទៅ នឹងមើលឃើញទំនួលខុសត្រូវ ការអស់សង្ឃឹម និងឧបសគ្គច្រើនពេក ហេតុនេះមានតែជ្រើសយកការដេកលក់ ហើយដាក់ ក្តីសង្ឃឹមទៅលើអ្នកដទៃដែលពូកែនិយាយ និងធ្វើកាយវិការវិញ ទើប ស្រណុកចិត្តជាង។ ចរិតកំសាករបស់ប្រជាជន គឺជាកាដូពិសេសសម្រាប់ អ្នកនយោបាយ។ អ្នកនយោបាយនឹងបង្រៀនយើងឱ្យក្លាហាន តែពេលត្រូវ ទៅច្បាំងដើម្បីការពារអំណាចរបស់ពួកគេ ឬការពារពួកគេពីសត្រូវដែល មានកម្លាំងខ្លាំងជាងប៉ុណ្ណោះ។ ក្រៅពីនេះ គេនឹងសុំឱ្យយើងរៀនធ្វើជា មនុស្សកំសាក កុំចង់ដឹងចង់លឺច្រើនពេក។ គេចង់ឱ្យយើងដេកលក់។

បើយើងដឹងហេតុផលនេះហើយ ពេលឃើញគេដេកលក់ កុំដាស់គេ។ ទុក ឱ្យគេសប្បាយក្នុងការយល់សប្តិរបស់គេទៅ ហើយយើងចំណាយពេលមក រស់នៅក្នុងការពិតវិញ។ ការពិតមិនល្អដូចយល់សប្តិទេ តែយើងបាន

ដកខ្លួនចេញពីពិភពកំសាក។ កុំធ្វើឱ្យមនុស្សបែបនេះខឹង។ មនុស្សកំសាក
សាហាវណាស់។ ធ្វើជាមើលមិនឃើញ ល្អជាង។

៥

មិនធ្លាប់ខ្វល់ពីអ្នកណាសោះ

ច្រើនទេ

យើងមិនអាចរស់នៅដោយមិនខ្វល់ពីអ្នកណាសោះបានទេ តែយើងអាច
រើសមនុស្សដែលយើងត្រូវខ្វល់បាន។ មនុស្សដែលយើងត្រូវខ្វល់នេះហើយ
ដែលត្រូវដាស់តឿនបន្តិច។ កុំដាស់បង្ហូរ ព្រោះវាអាចធ្វើឱ្យទំនាក់ទំនង
យើងជួបបញ្ហា។ យើងអាចខ្វល់ពីគ្រួសារយើង មិត្តភក្តិជិតជិត ឬគូស្នេហ៍
របស់យើងបាន ព្រោះពួកគេទើបជាមនុស្សសំខាន់។

អ្នកផ្សេងទៀត ឱ្យគេដេកតាមដំណើរទៅ ព្រោះពួកគេក៏មានមនុស្សដែល
ខ្វល់ពីពួកគេដែរ។ កុំដំណើរមគ្គុខ្វល់ ហើយកុំខ្វល់នឹងមនុស្សដែលមិន
ពាក់ព័ន្ធនឹងយើង។ ក្នុងនាមខ្ញុំជាអ្នកនិពន្ធ ខ្ញុំអាចនិយាយថា ខ្ញុំខ្វល់ពី
អ្នកអានរបស់ខ្ញុំក៏បានដែរ ព្រោះគោលបំណងនៃសៀវភៅរបស់ខ្ញុំទាំងអស់
គឺទុកពេលឱ្យអ្នកអានគិត។ តែបើឱ្យខ្ញុំទៅដាស់អ្នកអានទាំងអស់ឱ្យភ្ញាក់
ហើយគិតដូចខ្ញុំ ខ្ញុំមិនធ្វើទេ ព្រោះនេះមិនមែនភារកិច្ចរបស់អ្នកនិពន្ធ។

អ្នកដែលអានអ្វីដែលខ្ញុំសរសេរអាក្រក់ពីអ្នកនយោបាយ ឬសាសនា អាច
នឹងគិតថា ខ្ញុំខ្វល់ពីពួកគេ ទើបពួកគេចំណាយពេលមកសរសេរ
comment មកឱ្យខ្ញុំវិញ។ អ្នកខ្លះតាមផ្លូវសរសេរទៀត ថាហេតុអ្វីបានជា
សរសេរបែបនេះ? សូមកុំច្រលំថា ខ្ញុំជាមនុស្សដែលខ្វល់ពីអ្នកដទៃឱ្យសោះ

ព្រោះការខ្វល់របស់ខ្ញុំមានកម្រិត ហើយនៅក្នុងកម្រិតនោះ គ្មានឈ្មោះ មនុស្សដែលខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ។ សូម្បីតែមិត្តភក្តិធម្មតា ឬអ្នកធ្វើការជាមួយគ្នា ក៏ខ្ញុំមិនខ្វល់ដែរ។

ខ្ញុំចង់សរសេរអី ជាចំណូលចិត្តរបស់ខ្ញុំ ដូច្នោះការមកសួររកហេតុផលបែប នេះ ជារឿងគ្មានប្រយោជន៍ទេ។ ពេលជួបរឿងបែបនេះ ខ្ញុំគ្មានមធ្យោបាយ ផ្សេង ក្រៅពីប្រើពាក្យអាក្រក់ទៅវិញ ឬ block ចោលតែម្តង ដើម្បីកុំឱ្យមក រំខានទៀត។ ពួកគេគ្មានអ្វីត្រូវមកសួរនាំខ្ញុំច្រើនបែបនេះទេ។ បើមិន ពេញចិត្ត កុំអាន ឬបើអានហើយមិនពេញចិត្ត ទៅដុះនោមឱ្យអស់ចិត្តខឹង ទៅបានហើយ។

ខ្ញុំបង្កើតផេកដេមីស្រសេរឱ្យស្អាតដៃ និងរៀបចំគំនិតថ្មីសម្រាប់សៀវភៅ ក្រោយៗរបស់ខ្ញុំប៉ុណ្ណោះ។ សៀវភៅខ្លះ កើតចេញពីការផុសជា status ប្រចាំថ្ងៃនៅលើផេករបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំធ្វើមានគោលបំណងច្បាស់ណាស់ គឺដើម្បី លក់សៀវភៅ មិនមែនដើម្បីឱ្យគេចូលចិត្ត ឱ្យគេមកពិភាក្សា ឬមកសួរនាំខ្ញុំ ដូចអ្នកទោសទេ។

ខ្ញុំមិនខ្វល់ថាគេហៅខ្ញុំ “បង” ឬហៅឈ្មោះខ្ញុំដូចអ្នកធ្លាប់ស្គាល់គ្នាទេ បើ មិនមែនជាមនុស្សដែលខ្ញុំត្រូវខ្វល់ ខ្ញុំមិនចង់និយាយជាមួយតែម្តង។ សម្រាប់អ្នកដែលទើបនឹងធំ ឬអាយុច្រើនតែមិនសូវដឹងខ្យល់ អាចនឹង គិតថា ខ្ញុំជាមនុស្សវាយប្រក ប៉ុន្តែការវាយប្រក ឬមិនវាយប្រក ស្ថិតលើភាព សំខាន់ និងការកំណត់របស់ខ្ញុំ។ បើខ្ញុំទៅឆ្លើយឆ្លងជាមួយមនុស្សទាំងនេះ នៅលើអ៊ីនធឺណេត ខ្ញុំត្រូវខាតពេលធ្វើកិច្ចការផ្ទាល់ខ្លួន។ ខ្ញុំសុខចិត្ត ដេកលេងជាមួយសត្វ ក៏ខ្ញុំមិនឆ្លើយតបសាររបស់ពួកនេះដែរ ព្រោះពួកគេ មិនមែនជាអ្នកដែលខ្ញុំត្រូវខ្វល់។ មនុស្សដែលមិនត្រូវខ្វល់ គ្មានតម្លៃនឹងឱ្យ យើងចំណាយពេលវេលាជាមួយទេ។

កុំច្រឡំថា ខ្ញុំមិនចេះធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកអានឱ្យសោះ។ ខ្ញុំដឹងថា អ្នកណាជាអ្នកអានរបស់ខ្ញុំ ហើយខ្ញុំដឹងថា អ្នកណាគេចង់យល់ពីអ្វីដែលខ្ញុំ សរសេរពិតប្រាកដ មិនមែនគ្រាន់តែសួរដើម្បីឈ្លោះគ្នា ឬចង់កាប់កុងនឹង ខ្ញុំ។ ខ្ញុំមានអ្នកអានដែលធ្វើបញ្ហារបស់សៀវភៅខ្ញុំ ឬកំហុសក្នុងសៀវភៅឱ្យ ហើយខ្ញុំពិតជាអរគុណពួកគេណាស់ ព្រោះពួកគេជួយប្រាប់ពីកំហុសដែល ខ្ញុំមាន។ គេបង្ហាញមកថា គេខ្វល់ពីសៀវភៅខ្ញុំ ដូច្នេះខ្ញុំត្រូវចំណាយពេល ខ្វល់ជាមួយពួកគេវិញ។ ពេលខ្លះ ខ្ញុំនិយាយជាមួយអ្នកទិញសៀវភៅខ្ញុំដល់ ១ម៉ោងក៏មានដែរ។ គេខ្វល់ពីស្នាដៃខ្ញុំ រឿងអីដែលខ្ញុំមិនខ្វល់ពីគេវិញ?

ខ្ញុំរៀនបែងចែកមនុស្សដែលត្រូវខ្វល់ និងមិនត្រូវខ្វល់ដាច់ពីគ្នា។ ខ្ញុំសរសេរ ពីអ្នកនយោបាយ មិនមែនបានន័យថាខ្ញុំខ្វល់ពីពួកគេទេ តែខ្ញុំខ្វល់ពីចំណុច ដែលត្រូវសរសេរក្នុងសៀវភៅប៉ុណ្ណោះ។ ការសរសេរពីអ្នកនយោបាយ ជា ប្រធានបទមួយគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ និងបង្រៀនមនុស្សឱ្យចេះគិតកាន់តែ ជ្រៅ។ ខ្ញុំនៅក្មេង ហេតុនេះការគិតរបស់ខ្ញុំមិនទាន់ចំណុច តែខ្ញុំក៏គ្មាន បំណងសរសេរចំណុចដែរ ព្រោះខ្លាចអាយុខ្លី។ ខ្ញុំសរសេរជាលក្ខណៈ ទូទៅ តែក្នុងក្រសែភ្នែកអវិជ្ជមាន។ កុំចង់ធ្វើជាអ្នកវិភាគតាមសំណេរ ព្រោះ សំណេរជាភស្តុតាងដែលយើងគេចមិនផុត ពេលគេតាមរករឿង។ បើយើង ជាពងមាន់ កុំចង់ឱ្យថ្មទម្លាក់ខ្លួនមកសង្កត់។

បើមិនដឹងទេ ខ្ញុំអាចប្រាប់បាន។ ខ្ញុំមើលពិតពលោកក្នុងផ្លូវអវិជ្ជមាន ព្រោះ ពិតពលោកសព្វថ្ងៃ មានរឿងអវិជ្ជមានច្រើនណាស់។ សូម្បីតែរឿងវិជ្ជមាន ខ្លះ ដូចជា ការអប់រំ ការរៀបការ ការស៊ីចុក ការប្រើតិចណូឡូជី ឬរបៀប ចិញ្ចឹមកូន ក៏ក្លាយជារឿងអវិជ្ជមានដែរ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំចេះគិតវិជ្ជមាននៅពេលខ្ញុំ ធ្វើការ និងរស់នៅជាមួយមនុស្សសំខាន់ៗរបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំមិនមែនជាមនុស្ស ប្រភេទតែសួរល្អគ្រប់កន្លែងទេ ព្រោះអ្វីដែលខ្ញុំមើលឃើញ និងអ្វីដែលធ្លាប់

ឆ្លងកាត់បញ្ជាក់ថា សារជាតិមនុស្ស គឺអាក្រក់ ច្រើនជាងល្អ ហើយរឿង
អវិជ្ជមានថ្មីកំពុងតែកើតឡើងបន្តទៀតដែរ តែខ្ញុំមិនខ្វល់ទេ។

៦

ទាល់តែដេកលក់ទើប

ស្រលាមមើរតាមគេ

អ្នកដែលគេភ្ញាក់ខ្លួន គេនឹងមិនរង្វេងតាមពាក្យរបស់អ្នកណាទាំងអស់ មិនថាអ្នកនោះពូកែប្រើពាក្យល្អឯលោម ឬប្រើទ្រឹស្តីមកបោកទេ។ គេមើល ឃើញពីបំណងខ្លះៗរបស់អ្នកដែលចង់ធ្វើជាមេដឹកនាំ។ គេមិនអាចមើល ឃើញទាំងអស់ទេ ព្រោះអ្នកដែលមានមហិច្ឆតាធំ ពូកែបិទបាំងណាស់។

យើងអាចនិយាយបានថា នៅពេលពួកគេដេកលក់ ពួកគេមើរតាមពាក្យ របស់អ្នកនយោបាយ ហើយរីករាយនឹងការប្រឌិតឡើងរបស់ពាក្យទាំង នោះ។ វេបសាយសុខភាពរបស់ខ្មែរយើងមួយ បានសរសេរថា “បើយើង ដេកមើរ យើងត្រូវតែរកវិធីព្យាបាល” ប៉ុន្តែបើអ្នកដែលដេកមើរមិនចង់ ព្យាបាល ក៏យើងមិនអាចធ្វើអ្វីបានដែរ។

គេដេកលក់ គេសប្បាយចិត្ត ព្រោះមិនបាច់ខ្វល់ថា តើអំណាចរបស់ អ្នកនយោបាយ មានឥទ្ធិពលអាក្រក់ដល់សេរីភាពរបស់ប្រជាជនធម្មតា យ៉ាងណាទេ។ ពួកគេមិនគិត ហើយក៏មិនចង់គិតពីចំណុចអាក្រក់របស់ អ្នកនយោបាយដែរ។ វាជារឿងងាយស្រួលដែលជ្រើសយកទង់នយោបាយ ណាមួយដើម្បីជ្រកកោន ប្រសើរជាងឈរហាលថ្ងៃដូចខ្ញុំ។ ខ្ញុំក៏ចង់បានម្លប់ ដែរ តែម្លប់ដែលនៅក្រោមជើងស្អុយរបស់អ្នកនយោបាយបែបនេះ ខ្ញុំមិន

អាចទ្រាំបាន។ ខ្ញុំមិននៅប្រឡោះកណ្តាលដូចស្តេចសីហនុទេ។ គាត់
និយាយតែមាត់ប៉ុណ្ណោះ តែរត់ទៅរកខាងចិនយូរមកហើយ។ ខាងណាក៏ខ្ញុំ
មិនពេញចិត្ត ខាងណាក៏ខ្ញុំមិនគាំទ្រ តែបើគេឱ្យលុយខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងធ្វើពុតជាគាំទ្រ
ឱ្យត្រូវនឹងតម្លៃ។ ជាមួយអ្នកនយោបាយ មានតែតាំងខ្លួនជាមនុស្ស
មុខលុយ ទើបអាចរស់បានស្រួល ហើយរស់បានយូរ។

ខ្ញុំមិនអាចស្មោះត្រង់នឹងអ្នកនយោបាយទេ ព្រោះវាមិនអាចទៅរួច ដែលខ្ញុំ
ត្រូវមានស្មោះត្រង់តែឯង ហើយគេប្រើល្បិចគ្រប់ពេលបែបនេះ។ ដូចខ្ញុំ
ប្រាប់អ៊ីចឹង ទោះបីជាខ្ញុំមិនទទួលស្គាល់អ្នកនយោបាយណាជាមនុស្សល្អ
និងធ្វើជាមេលើក្បាលខ្ញុំ ក៏ខ្ញុំគេចមិនផុតពីត្រូវគេត្រួតត្រាដែរ។ ខ្ញុំនៅ
ពីក្រោមអំណាចគេដូចគ្នា តែខ្ញុំមានសេរីភាពក្នុងការគិត និងមិនចាំបាច់ប្តូរ
ស្លាប់ដើម្បីមនុស្សដែលពាក់អាវធំ។

អ្វីដែលខ្ញុំសរសេរនេះ គឺមានតែអ្នកដែលភ្ញាក់ខ្លួន និងចង់ភ្ញាក់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ
ទើបអាចយល់បាន។ អ្នកដែលចង់ដេកលក់ ទោះបីជាអានប៉ុន្មានដងទៀត
ក៏នៅតែមិនយល់ ហើយបានត្រឹមតែរកពាក្យដេរខ្ញុំប៉ុណ្ណោះ។ កុំដេរខ្ញុំឱ្យ
ខាតពេលអី ទៅដេកបន្តទៅ ទាន់អ្នកនយោបាយនៅមានបទច្រៀងបំពេរ។

ខ្ញុំចាំបានថា ពេលបណ្ឌិតកែមឡើយស្លាប់ភ្លាម ខ្ញុំបានសរសេរអត្ថបទមួយ
ដែលចោទប្រកាន់ថា “ការស្លាប់របស់គាត់ គឺមកពីយើងទាំងអស់គ្នាដែល
មិនចេះរៀនសូត្រយល់ដោយខ្លួនឯង ហើយចាំឱ្យគាត់និយាយចំរើពេក”។
ខ្ញុំត្រូវបានគេដេរថា “អាពួកទ្រពង” ព្រោះគេគិតថា ខ្ញុំជួយសរសេរ
លើកដើងគណបក្សណាមួយ។ ខ្ញុំគ្មានអីតបទេ ព្រោះទោះបីតប ក៏អ្នកដែល
ដេរខ្ញុំមិនយល់ដដែល ហេតុនេះខ្ញុំក៏ទុកឱ្យគេដេរទៅ។ អ្វីដែលអស្ចារ្យគឺ
ពួកគេមិនដេរទៀតទេ។ ដឹងថាហេតុអីទេ? ពួកនេះជាប្រភេទមនុស្សតាមគ្នា
ដូច្នោះអ្វីដែលគេធ្វើ គឺមួយឆាវប៉ុណ្ណោះ។

មានរឿងខ្លះប្រហែលជាអ្នកទាំងអស់គ្នាមិនដែលសម្គាល់ ដូច្នោះចាំខ្ញុំប្រាប់។ អ្នកដែលគាំទ្រអ្នកនយោបាយណាក៏ដោយ ដែលលះបង់ចិត្តស្មោះ កម្លាំងកាយ កម្លាំងជេរ សុទ្ធតែជាមនុស្សទ្រពង។ ការទ្រពងអ្នកនយោបាយ ជាកម្រិតថោកមួយដែលខ្ពស់បំផុត ក្នុងចំណោមការទ្រពងទាំងអស់។ ខ្ញុំ ឆ្ងល់ដល់ហើយ ពងអ្នកនយោបាយដូចជាមិនជំប៉ុន្មានទេ ហេតុអ្វីបានជា មនុស្សទៅទ្រច្រើនម៉្លេះ? ខ្ញុំនិយាយឱ្យស្រួលស្តាប់ អ្នកនយោបាយដូចជា មិនអាចជួយអ្វីយើងបានច្រើនទេ ហេតុអ្វីក៏នាំគ្នាគាំទ្រច្រើនម៉្លេះ? ដឹងថា អ្នកណាដែលអាចជួយយើងបានទេ? គឺខ្លួនយើង និងមនុស្សដែលយើងត្រូវ ខ្វល់។

អ្នកណាចង់ដេកមមើរ ក៏ដេកទៀតចុះ ព្រោះនេះជាសិទ្ធិភ្លើងរបស់យើង។ ហើយកុំជេរគេ ពេលឃើញគេភ្ញាក់ខ្លួន ហើយយើងមិនយល់ពីអ្វីដែលគេ លើកឡើង។ បើយើងភ្លឺខ្លួនឯងហើយ ទៅដើរស្តីឱ្យគេដែលដឹងច្រើនជាង យើងទៀត យើងកាន់តែភ្លឺទៅៗហើយ។

៧

យើងយើងមិនមែនជា

អ្នកនយោបាយ អ្វីចង់

អូសទាញគេ

សូមកុំស្រមៃថា យើងអាចអូសទាញគេឱ្យគិតដូចយើង ឬមើលឃើញអ្វី ដែលយើងឃើញឱ្យសោះ ព្រោះយើងគ្មានសមត្ថភាពបែបនោះទេ។ ការ អូសទាញ ជាជំនាញរបស់អ្នកនយោបាយ និងគ្នីគ្នាគេប៉ុណ្ណោះ។ ខ្ញុំមិន ច្បាស់ថា គេប្រើវិធីអ្វីខ្លះដើម្បីទប់ខ្លួនក្បាលរបស់អ្នកដែលត្រូវគេអូសទាញ កុំឱ្យគិតអ្វីនោះទេ តែវាមានប្រសិទ្ធិភាពណាស់។

ការអូសទាញអ្នកដទៃ ដោយយើងមិនអាចបានប្រយោជន៍អ្វី ជាការ ខាតពេល ហេតុនេះមិនបាច់ធ្វើទេ។ បើគេចង់ជឿលើអ្នកណា ឱ្យគេជឿទៅ ហើយបើគេមកនិយាយជាមួយយើងដោយមានបំណងអូសទាញយើងវិញ យើងត្រូវធ្វើចិត្តដាច់ រៀបពាក្យគ្រប់ប្រភេទដាក់ឱ្យអ្នកនោះបិទមាត់ផង។ ត្រូវចាំ បើគេបម្រុងជេរយើង ត្រូវជេរឱ្យបានមុន ហើយជេរឱ្យជ្រៅ។ កុំឱ្យពួក នេះបានចិត្ត ហើយត្រូវឱ្យគេដឹងថា យើងមិនចូលចិត្តមនុស្សទ្រពងអ្នក នយោបាយទេ។

កុំធ្វើជាមនុស្សល្អ ជាមួយមនុស្សអាក្រក់ ព្រោះបើយើងធ្វើបែបនេះ យើងនឹងចាញ់គេ។ ការចាញ់របស់យើង នឹងប្រាប់ពិតពលោកថា មនុស្សអាក្រក់អាចឈ្នះមនុស្សល្អគ្រប់ពេល។ អ្នកដទៃឃើញបែបនេះ នឹងរើសផ្លូវអាក្រក់ដើម្បីដើរដែរ ព្រោះយល់ថា ផ្លូវរបស់មនុស្សអាក្រក់ ជាផ្លូវឈ្នះ។ យើងត្រូវរៀនធ្វើជាមនុស្សអាក្រក់ នៅចំពោះមុខមនុស្សអាក្រក់ ព្រោះមានតែអាក្រក់ជាងទេ ទើបឈ្នះអាក្រក់ធម្មតា ឬអាក្រក់តាមគ្នាបាន។

យើងមិនចាប់ទៅអូសទាញគេទេ ហើយក៏មិនត្រូវឱ្យគេអូសទាញយើងដែរ។ ត្រូវចាំ មនុស្សអូសគោឱ្យដើរ ដូច្នោះបើយើងមិនមែនជាគោ ហើយយើងមិនចង់ដើរតាមគេ កុំទុកឱកាសឱ្យគេនិយាយពង្រក់យើង។ កុំឱ្យមនុស្សអាក្រក់គិតថា មានតែឯងដែលអាចនិយាយចាក់ដោតចិត្តគេបាន យើងក៏អាចធ្វើបានដែរ។ រៀនប្រើពាក្យជ្រៅៗ ពាក្យឌីដង ឬរៀនបិទមាត់គេ (មិនមែនបើបគ្នាទេ) ដើម្បីអាចចាត់ការជាមួយដៃជើងអ្នកនយោបាយបាន។ ពួកគេនឹងមកអូសទាញយើងនៅពេលណាមួយ បើយើងមិនអាចទប់បាន យើងនឹងត្រូវគេអូសទាញ ឬត្រូវគេមើលងាយ។

បំណងល្អរបស់ខ្ញុំ គឺយើងត្រូវរៀនធ្វើជាមនុស្សអាក្រក់ ដើម្បីរស់នៅជាមួយមនុស្សអាក្រក់។ អ្នកដែលគាំទ្រនយោបាយ និងអ្នកនយោបាយ ជាមនុស្សអាក្រក់។ ខ្ញុំអាចនឹងគិតខុស តែក្នុងពេលឥលូវនេះ ពួកគេជាមនុស្សអាក្រក់ពិតមែន។ បើខ្លួនយើងល្អ យើងមិនចាប់ចាំបាច់ភ័យថា បើធ្វើមនុស្សអាក្រក់ហើយ មិនអាចត្រលប់មកធ្វើមនុស្សល្អបានទេ។ យើងមិនមែនធ្វើអាក្រក់ដើម្បីក្លាយជាអាក្រក់ទេ តែយើងធ្វើដើម្បីទប់នឹងមនុស្សអាក្រក់។

អំពើល្អ អាចឈ្នះអំពើអាក្រក់តែនៅក្នុងរឿងប៉ុណ្ណោះ ក្នុងជីវិតពិត អំពើល្អនឹងនាំយើងឱ្យបរាជ័យ។ បរាជ័យដែលខ្ញុំលើកមកនេះ គឺពេលដែលខ្លួនរក្សាលយើងមិនអាចគិតអ្វីចេញ និងពេលត្រូវគេមកអូសទាញ។ យើង

បណ្តោយឱ្យគេធ្វើអ្វីតាមចិត្ត នៅពេលដែលខ្លួនយើងក៏មានខួរក្បាលមួយ
នឹងគេដែរ។

សរុបមក កុំចង់ដណ្តើមការងាររបស់អ្នកនយោបាយ។ ការងារយើងមាន ក
ធ្វើទៅ កុំចំណាយពេលអូសទាញគេដោយគ្មានផល។ អ្នកនយោបាយ គេ
អូសទាញមនុស្សដើម្បីពង្រីកអំណាច និងឈ្មោះគេ ចុះយើងប្រឹងអូសទាញ
គេដើម្បីពង្រីកអីដែរ? ឱ្យអ្នកខឹងយើងច្រើន ឬឱ្យមានអ្នកស្អប់យើងច្រើន?
បើគ្មានបានផលស្មើអ្នកនយោបាយទេ កុំបាច់ចង់ធ្វើ។ រស់នៅជាមួយអ្នក
នយោបាយ ត្រូវចេះរៀនឆ្លាតតាមគេខ្លះ។

ជួយដោយគ្មានគេសុំ

Sam Levenson បាននិយាយថា “នៅពេលអ្នកកាន់តែចាស់ទៅ អ្នកនឹងដឹងថា អ្នកមានដៃពីរ។ ដៃមួយ គឺសម្រាប់ជួយខ្លួនឯង ហើយដៃមួយទៀត គឺសម្រាប់ជួយអ្នកដទៃ”។ Sam មិនមែននិយាយពីការជួយខ្លួនឯងក្នុងផ្លូវភេទទេ ដូច្នេះសូមកុំច្រឡំ។ ពេលខ្លះ ការបកប្រែពីភាសាគេមកភាសាយើង ធ្វើឱ្យវាមិនសូវច្បាស់។

ការដែលយើងឃើញគេខុស ឬពិបាក ហើយបំណងជួយគេ គឺជាការល្អ។ វាបង្ហាញថា យើងជាមនុស្សល្អ មានចិត្ត ប៉ុន្តែបើជួយដោយគ្មានគេសុំ យើងអាចនឹងក្លាយជាមនុស្សល្អ ដែលនាំទុក្ខដាក់ខ្លួន។ គេមិនដឹងពីចិត្តយើងទេ តែគេនឹងប្រកាន់ បើយើងចេះដឹងរឿងគេជ្រុលពេក។ ខ្ញុំធ្លាប់ជួបច្រើនដងហើយ។ កុំគិតថា ខ្ញុំមិនដែលជួយអ្នកដទៃឱ្យសោះ។

យើងឃើញឧទាហរណ៍ស្រាប់ ដូចអ្នកដែលងប់នឹងមន្តស្នេហ៍សំនៀងរបស់អ្នកនយោបាយ។ ពួកគេនឹងខឹង ឬស្អប់ អ្នកដែលព្យាយាមដាស់គេឱ្យភ្ញាក់ពីមន្តស្នេហ៍នេះ។ គេមិនបានសុំយើងឱ្យជួយបកស្រាយ ឬបើកផ្លូវឱ្យគេមើលឃើញពីរឿងអាក្រក់របស់អ្នកនយោបាយទេ។ គេមិនដែលសុំយើងឱ្យជួយមួយម៉ាត់ទេ ព្រោះគេគិតថា យើងទៅវិញទេ ដែលត្រូវការគេជួយ។ ខ្ញុំសូមនិយាយបែបមើលងាយបន្តិចចុះ “ឋានៈត្រឹមអ្នកដែលដើរតាមអ្នកនយោបាយគ្រប់ពេល តែគ្មានបានអ្វីជុំកំភួន គ្មានអ្វីមកជួយខ្ញុំបានទេ”។ យើងត្រូវដឹងថា តើអ្នកណាត្រូវការគេជួយពិតប្រាកដ?

ខ្ញុំមិនដែលសុំឱ្យអ្នកនយោបាយមកជួយរកលុយឱ្យខ្ញុំបាយទេ។ អ្នកនយោបាយដែលជាប់ឆ្នោត មិនដែលខ្វល់ពីគ្រួសារខ្ញុំ។ អ្នកនយោបាយដែលចង់ជាប់ឆ្នោត ក៏មិនរស់នឹងគ្រួសារខ្ញុំ ហេតុនេះពេលខ្ញុំធំឡើង ខ្ញុំក៏មិនខ្វល់ជាមួយអ្នកនយោបាយដែរ។ ខ្ញុំរស់ដោយគ្មានជំនួយពីអ្នកនយោបាយ ទោះបីខ្ញុំរស់ក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ពួកអ្នកនយោបាយក៏ដោយ។

អ្វីដែលខ្ញុំសរសេរនៅលើអ៊ិនធឺណេត អំពីរឿងអាក្រក់របស់អ្នកនយោបាយ គឺមានគោលបំណងឱ្យអ្នកអានបានគិតប៉ុណ្ណោះ។ ខ្ញុំដឹងថាគេមិនត្រូវការខ្ញុំជួយទេ ហេតុនេះខ្ញុំក៏មិនចំណាយពេលច្រើនជាមួយពួកគេដែរ។ បើគេមិនសុំឱ្យជួយ ខ្ញុំមិនជួយ។ ខ្ញុំមិនធ្វើរឿងដែលគេមិនត្រូវការទេ។ ទោះបីជាគេសុំឱ្យជួយ ក៏ខ្ញុំមិនប្រាកដថាត្រូវជួយដែរ ព្រោះវាមិនមែនជារឿងរបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំបញ្ជាក់រួចហើយថា មនុស្សដែលខ្ញុំត្រូវខ្វល់ មានគ្រប់គ្រាន់នឹងធ្វើឱ្យខ្ញុំរស់អស់មួយជីវិតទៅហើយ ដូច្នេះសម្រាប់អ្នកផ្សេងទៀត មានតែត្រូវប្រើពាក្យ “ខ្លួនទីពីងខ្លួន”។

៩

គតិយសនយោបាយ និង

សាសនាផង

នៅពេលអ្នកទាំងអស់គ្នាគិតដល់សាសនា និងនយោបាយ អ្នកទាំងអស់គ្នា នឹងដឹងថា តើគួរមានបំណងដល់អ្នកដទៃទៀតឬអត់? ពិតពលោកនេះ ត្រូវបានបំផ្លាញទាំងស្រុងតាំងពីពេលដែលសាសនា និងនយោបាយគ្រប់ គ្រងមកម៉្លេះ។ តើយើងនៅចង់បានអីទៀត បើវាអស់ផ្លូវកែទៅហើយហ្នឹង?

ខ្ញុំគ្មានសង្ឃឹមថា មនុស្សនឹងរកឃើញផ្លូវរស់នៅដោយមានក្តីសុខទេ។ សាសនា បង្កើតសង្គ្រាម និងការស្អប់គ្នាទៅវិញទៅមក។ នេះមិនទាន់រាប់ ដល់ ការបោកប្រាស់លុយ ការសម្លាប់មនុស្សដោយប្រយោល ការខ្លះខ្លាយ ពេលវេលា និងបញ្ហាពង្រក់ខួរក្បាលក្មេងផង។ សាសនា មានចំណុចល្អ តែ បើយកមកប្តឹងថ្លែងនឹងចំណុចអាក្រក់ដែលវាមាន យើងនឹងឃើញថា ចំណុចល្អទាំងនោះ គ្មានអ្វីអស្ចារ្យទេ។

យើងអាចនឹងគួតគិតថា សាសនា ជាពាក្យប្រៀនប្រដៅមនុស្សពីរបៀបរស់ នៅ តែនេះមិនមែនជាវិធីតែមួយដើម្បីប្រដៅមនុស្សទេក្នុងពេលនេះ។ សៀវភៅ ការបង្រៀន ការសម្ភាសន៍ និងប្រភពចំណេះដឹងជាច្រើនត្រូវគេ ដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងអ៊ិនធឺណែតដើម្បីជួយប្តូរទិសដៅរបស់ពិភពលោក។ យើងលែងត្រូវការសាសនា តាំងពីវិទ្យាសាស្ត្រចាប់ផ្តើមងើបឡើងម៉្លេះ។

សាសនា ក្លាយជាមេរោគសង្គមមួយទៅហើយនៅពេលនេះ។ វាបង្រៀនឱ្យមនុស្សខ្ជិល ឆាប់ជឿ ស្អប់អ្នកដទៃ និងរស់ដើម្បីស្លាប់ទៅនៅជាមួយព្រះ។ អ្វីដែលអាក្រក់បំផុត គឺសាសនា តែងតែឈរជាមួយអ្នកនយោបាយ។ បើសាសនា ជាបស់ល្អ ហេតុអ្វីបានជាវានៅជាមួយនឹងមនុស្សអាក្រក់។ ខ្ញុំនៅតែមិនយល់ពីចំណុចនេះ។ អ្នកនយោបាយ មិនអាចមានចិត្តល្អបានទេ ព្រោះវាផ្ទុយពីមហិច្ឆតាគ្រប់គ្រងគេ។ អ្នកចិត្តល្អ មិនចង់រស់នៅជិះជាន់អ្នកណាទេ ព្រោះគេជឿលើភាពស្មើគ្នារបស់មនុស្ស។

សាសនា ជួយបំផ្លាញ និងគ្រប់គ្រងផ្លូវចិត្តមនុស្ស។ នយោបាយ ជួយបំផ្លាញ និងគ្រប់គ្រងសកម្មភាពរបស់មនុស្ស។ តើយើងមានសេរីភាពមកពីណាទៀត បើគេគ្រប់គ្រងយើងទាំងពីរផ្លូវហើយហ្នឹង? បើមិនជឿ សាកគិតបន្តិចទៅមើល តើផ្នែកណាមួយនៃជីវិតយើងដែលមិនជាប់ពាក់នឹងសាសនា និងនយោបាយ? អត់មានទេ។ យើងរស់នៅក្នុងទ្រុងដែលមើលមិនឃើញ ហើយយើងបោកខ្លួនឯងថា យើងមានសេរីភាព។ ហេតុនេះបានជាគេថា យើងមិនអាចមើលងាយភាពភ្លើរបស់មនុស្សបានទេ។ វាក្មេងដែនកំណត់ នៅពេលមនុស្សភ្លើដល់កម្រិត។

សាសនា និងនយោបាយ ជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីជួយមនុស្សតែមួយក្រុមតូច អាចបន្តគ្រប់គ្រងមនុស្សរាប់លាននាក់បាន។ បើយើងមើលមិនឃើញពីចំណុចនេះ ក៏មិនចំលែកដែរ ព្រោះមនុស្សមួយក្រុមតូចនោះបានព្យាយាមរកវិធីពង្រឹង មិនឱ្យគិតពីរឿងនេះ។ គេចំណាយលុយ និងជីវិតមនុស្សច្រើនណាស់ ដើម្បីកុំឱ្យអ្នកដែលនៅក្រោមបង្គាប់គេចេះគិតបែបនេះ។

សាសនា និងនយោបាយ គ្រប់គ្រងពិភពលោកយូរហើយ ដូច្នេះខ្ញុំគ្មានសង្ឃឹមអីទេ។ ខ្ញុំរស់នៅដោយទទួលស្គាល់ការពិតនេះ ហើយធ្វើអ្វីដែលខ្ញុំ

អាចធ្វើបាន ដោយមិនខ្វល់ពីទ្រឹស្តីអាចម៍ឆ្កែរបស់អ្នកណាទាំងអស់។ ខ្ញុំ
ម្នាក់ឯង តូចពេក ហេតុមិនអាចយកទៅប្រៀបនឹងសាសនា ឬនយោបាយ
បាន។ សាសនា និងនយោបាយ កើតមុនខ្ញុំ ដូច្នេះឥទ្ធិពលរបស់វាក៏ខ្លាំង
ជាងអ្នកនិពន្ធសៀវភៅកំប៉ុកកំប៉ុកដូចខ្ញុំដែរ។ ខ្ញុំមិនយកពងមាន់ទៅដល់
នឹងខ្លះក្តៅទេ ហេតុនេះអ្នកណាចង់ជឿអី ក៏ជឿទៅ ខ្ញុំគ្មានបំណងចង់ដាស់
ទេ។

អ្វីដែលខ្ញុំចង់បាន គឺរស់នៅដោយសេរីភាពដែលខ្ញុំអាចយកបាន ហើយខ្ញុំ
ចង់មើល សាសនា និងនយោបាយបំផ្លាញពិតពលោកនេះបន្តទៀត។ ខ្ញុំ
មិនលូកដៃជួយ ហើយក៏មិនស្តាយក្រោយដែរ ព្រោះនេះមិនមែនជាកំហុស
របស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំមិនមែនជាគ្រីស្តសាសនិក ដែលជឿថាពួកគេមានកំហុស
តាំងពីកើតមកទេ។ កំហុសដែលខ្ញុំធ្លាប់ធ្វើ គឺមានចិត្តចង់ជួយអ្នកដទៃ ទាំង
គេមិនបានសុំឱ្យជួយ។

លើកក្រោយ ពេលគិតចង់ជួយដាស់តឿនអ្នកណាម្នាក់ ត្រូវយកខ្លួនយើង
ទៅប្រៀបនឹង សាសនា ឬនយោបាយសិន។ បើយើងធំមិនដល់ទេ កុំគិតអី
សម្រាកទៅ។ ជួយមនុស្សដែលយើងខ្វល់ ឱ្យរួចពីការលំបាកទៅ ល្អជាង។

ដឹងថាហេតុអ្វីគេមិនចង់ឱ្យ

យើងរៀនច្រើនពេកទេ?

សាលារៀន មិនមែនជាកន្លែងសម្រាប់រៀនពិតប្រាកដទេ វាជាកន្លែងសម្រាប់ផលិតពលរដ្ឋឱ្យអ្នកនយោបាយ។ ពលរដ្ឋ បានន័យថា ពលដែលស្ម័គ្រស្លាប់ដើម្បីរដ្ឋ តែដោយសារអ្នកនយោបាយជាអ្នកកាន់កាប់រដ្ឋភាគច្រើននៃពលរដ្ឋ ត្រូវស្ម័គ្រស្លាប់ដើម្បីអ្នកនយោបាយវិញ។ ទាក់ទងនឹងអំណាច គឺងាយយល់ណាស់។ អ្នកណាក្តាប់អំណាច អ្នកនោះក្តាប់ពលរដ្ឋ និងក្តាប់អ្វីផ្សេងទៀតដែលយើងមិនដឹង។

យើងអាចឃើញច្បាស់ថា សាលារៀន បង្រៀនក្មេងពីអីខ្លះ។ មេរៀនមានច្រើនណាស់ តែគេជ្រើសយកមេរៀនណាដែលចាំបាច់ក្នុងការបង្កើតទស្សនៈចៀម ទៅឱ្យក្មេង ដូចជា បង្រៀនពីសាសនា បង្រៀនឱ្យសរសើរយុទ្ធសាស្ត្ររបស់អ្នកនយោបាយ រៀនសរសើរពីអំណាចរបស់ស្តេចពីដើមដែលចំណាយជីវិតមនុស្សទៅសង់ប្រាសាទ និងរៀនពីរបៀបអែបអបអ្នកដែលធំជាង។ សិស្សធំមិនទាន់ ចេះអែបអបគ្រូដោយប្រើពាក្យសរសើរ ឬទិញរបស់ឱ្យដើម្បីប្តូរពិន្ទុ។

Robert Kiyosaki បានសរសេរក្នុងសៀវភៅ Rich Dad Poor Dad ថា “សាលារៀនក្លាយជាចំណុចបញ្ចប់របស់មនុស្សទៅវិញ”។ វាជាចំណុច

បញ្ចប់របស់យើងមែន តែវាចំណុចចាប់ផ្ដើមរបស់អ្នកនយោបាយ។ គេត្រូវ
ការផលិតមនុស្សដែលចេះគិតល្មម យកមកប្រើការបាន តែមិនត្រូវចេះគិត
ខ្លាំងពេកទេ ព្រោះអាចប៉ះពាល់ដល់មហិច្ឆតារបស់គេ។ អ្នកនយោបាយ
ស្រលាញ់មហិច្ឆតាគេណាស់ ហេតុនេះគេមិនបង្កើតគ្រោះថ្នាក់ដល់ខ្លួនគេ
ឡើយ។ អ្នកនយោបាយនៅប្រទេសណាក៏ដោយ ខ្លាចជាងគេ គឺប្រជាជន
ដែលចេះគិត ហើយចេះដកជំនឿចេញពីប្រព័ន្ធរបស់អ្នកមានអំណាច។ គេ
ទុកប្រជាជនដែលចេះគិត ជាមនុស្សគ្រោះថ្នាក់ ហេតុនេះគេតែងតែមិនរវល់
ជាមួយមនុស្សបែបនោះទេ។ បើទាល់ច្រក គេសម្លាប់ចោលតែម្ដង។

នៅពេលយើងរៀនស្រាវជ្រាវ និងសង្កេតដោយខ្លួនឯងកាន់តែច្រើន យើង
នឹងដឹងថា គ្រប់យ៉ាងដែលគេប្រាប់យើង ជាពាក្យកុហកទាំងអស់។ វាសម
ហេតុផល តែវាមិនមែនជាការពិត។ មិនមែនការពិតទាំងអស់ សុទ្ធតែនៅ
កណ្ដាលវាលនោះទេ។ ការពិតខ្លះ អាចផ្លាស់ប្តូរអំណាចអ្នកនយោបាយ
បាន ហេតុនេះគេយកវាទៅលាក់អស់ហើយ។ គេបង្ហាញតែការពិតធម្មតាៗ
ឱ្យយើងដឹងប៉ុណ្ណោះ ហើយយើងដែលល្ងង់មិនចេះរកការពិត ក៏គិតថា គេ
ជាមនុស្សស្មោះត្រង់ ព្រោះគេប្រាប់ការពិតដល់យើង។

គេមិនចង់ឱ្យយើងចេះច្រើន ព្រោះខ្លាចពិបាកគ្រប់គ្រង។ គេចង់គ្រប់គ្រង
យើងឱ្យដូចសត្វនៅក្នុងទ្រុង តែគេមិនប្រាប់យើងបែបនេះទេ។ បើគេប្រាប់
បែបនេះ យើងនឹងខឹងគេ ហើយលែងជឿគេ។ គេក៏បង្កើតហេតុផលឱ្យយើង
ជឿថា អ្វីដែលគេធ្វើ គឺដើម្បីជាតិ និងប្រជាជន។ យើងលឺពាក្យមហិមាបែប
នេះ ក៏លែងគិតអីទៀត ជឿយកតែម្ដង។ អ្នកនយោបាយស្រលាញ់មនុស្ស
ដែលចូលចិត្តនិយាយថា “សុខចិត្តជឿខុស ប្រសើរជាងមិនជឿ”ណាស់
ព្រោះមនុស្សបែបនេះហើយ ដែលត្រូវនឹងបំណងរបស់គេ។

ខ្មែរ ជាជាតិសាសន៍ដែលពូកែជឿ តែមិនពូកែគិត។ គិតបានតែរឿងគ្មាន ប្រយោជន៍ ប៉ុន្តែដល់ពេលទាក់ទងនឹងសេរីភាពខ្លួនឯង បែរជាមិនហ៊ានគិត ទៅវិញ។ អ្នកខ្លះ ស្មានតែខ្លួនឯងឆ្លាតដែលអាចយល់សម្តីរបស់អ្នក នយោបាយ ហើយតាំងខ្លួនជាអ្នកវិភាគនយោបាយទៀតផង។ ពួកគេ ភ្លេច គិតថា អ្វីដែលអ្នកនយោបាយនិយាយ គឺចង់ឱ្យមនុស្សដូចពួកគេយល់ ហើយយកទៅ បកស្រាយបន្ត។ អ្នកនយោបាយ មិននិយាយអ្វីដែលយើង មិនយល់ទេ ព្រោះវាខាតប្រយោជន៍របស់គេ ហើយគេស្គាល់ប្រភេទមនុស្ស ដែលគេចង់អូសទាញច្បាស់ណាស់។

នៅមានហេតុផលមួយទៀតដែលគេមិនចង់ឱ្យយើងរៀនចេះដឹងច្រើន គឺ យើងរស់នៅដោយខុសពីអ្នកដទៃ។ ខ្ញុំមើលសង្គមដែលខ្ញុំរស់នៅក្នុងផ្លូវ អវិជ្ជមានជានិច្ច ព្រោះខ្ញុំដឹងពីរឿងអាក្រក់ និងសកម្មភាពក្លែងក្លាយរបស់ មនុស្សក្នុងសង្គមច្រើនពេក។ រឿងល្អដែលខ្ញុំធ្លាប់ជួប មានតិចពេក ហើយ មិនសូវសំខាន់ទៀត ហេតុនេះបើគេសួរខ្ញុំ គេនឹងបានចម្លើយអវិជ្ជមានពីខ្ញុំ។

មនុស្សត្រូវការភាពវិជ្ជមាន ដើម្បីជីវិតរស់មានន័យ។ ការស្គាល់អ្វីជាការពិត និងអ្វីជាការបោកប្រាស់ ក៏ជារឿងវិជ្ជមានមួយដែរ។ វាមិនធ្វើឱ្យយើងឆ្គួតនឹង ការគិតវិជ្ជមានមែន តែវាធ្វើឱ្យយើងដឹងថា អ្នកណាមានបំណងអ្វីមកលើ យើង ហើយនឹងមានរឿងអ្វីកើតឡើងបន្តទៀត។ ការគិតវិជ្ជមាន មិនមែន សម្រាប់ប្រើគ្រប់ពេល និងគ្រប់ទីកន្លែងទេ។ បើយើងរស់នៅក្នុងសង្គមដែល មានរឿងអវិជ្ជមានច្រើន យើងត្រូវមើលវាក្នុងផ្លូវអវិជ្ជមាន ទើបរកឃើញការ ពិតច្រើនជាងអ្នកដទៃ។ ការគិតវិជ្ជមាន ក្នុងសង្គមអវិជ្ជមាន ជាការដេក ស្រមៃដែលនាំយើងឱ្យជាប់អន្ទាក់របស់អ្នកធំប៉ុណ្ណោះ។

ដឹងរឿងច្រើន រស់មិនបានយូរទេ តែបើយើងដឹងច្រើន តែគ្មានអ្នកណាដឹង ថាយើងដឹងច្រើន យើងអាចរស់បានយូរ ហើយមិនចាញ់បោកគេទៀតផង។

ខ្ញុំដឹងរឿងអីទាក់ទងនឹងអ្នកនយោបាយ ក៏ខ្ញុំមិនយកមកនិយាយដែរ ព្រោះ ខ្ញុំចង់រស់។ ខ្ញុំមិនចង់ស្លាប់ដោយសារតែយករឿងគេទៅនិយាយទេ។ ការ ប្រឆាំងនឹងអ្នកនយោបាយដែលមានអំណាចខ្លាំង ជារឿងគ្មានកំណើត តែ បដិសេធមិនទទួលអ្នកនយោបាយមកធ្វើជាមេឃើង ឬបដិសេធមនោគម របស់អ្នកនយោបាយ ជារឿងល្អបំផុតសម្រាប់មនុស្សតូចតាចដូចខ្ញុំ។

ឯកសារមានច្រើនណាស់ ដូច្នោះបើចង់ដឹងបន្ថែម សូមស្រាវជ្រាវដោយខ្លួន ឯង។ ខ្ញុំគ្មានបំណងជួយអ្នកណាទេ នៅក្នុងសៀវភៅនេះ ដូច្នោះខ្ញុំគ្មានអ្វីត្រូវ ប្រាប់បន្តទៀតទេ។

បើចង់ដេកលក់បន្ត កុំរៀនច្រើនពេក។

ទំព័រចុងក្រោយ

អ្នកទាំងអស់គ្នាអានដល់ចប់ហើយ ដូច្នេះបើមានអ្វីដែលមិនយល់ អាចសួរ ខ្លួនឯងបាន។ កុំសួរខ្ញុំ ព្រោះការពន្យល់ពីនយោបាយដល់មនុស្សមិន ស្គាល់គ្នា មិនមែនជាទម្លាប់របស់ខ្ញុំទេ។ ខ្ញុំរស់នៅដោយប្រយ័ត្នខ្លាំងណាស់ ព្រោះខ្ញុំខ្លាចស្លាប់ដោយសារមាត់។ ចម្ងល់ខ្លាំង អាចរកចម្លើយបាននៅតាម បណ្ណាគារ ឬបណ្ណាល័យ(បើយើងមិនចង់អស់លុយ)។

ខ្ញុំពេញចិត្តនឹងសរសេរពីរឿងនយោបាយ តែមិនមែនជាការវិភាគទេ។ ខ្ញុំ សរសេរដោយមិនគិតច្រើនជ្រុល ហើយក៏មិនចំណាយពេលច្រើនពេកទៅ លើវាដែរ។ បើយើងមិនមែនជាអ្នកនយោបាយ យើងមិនអាចសរសេរពី នយោបាយឱ្យបានស៊ីជម្រៅទេ ទោះបីយើងរៀននយោបាយរាប់ឆ្នាំក៏ដោយ ព្រោះយើងមិនធ្វើដោយផ្ទាល់។ ខ្ញុំមិនជឿសម្តីអ្នកដែលប្រាប់ខ្ញុំថា គេយល់ ពីនយោបាយទេ បើម្នាក់នោះមិនធ្លាប់ធ្វើនយោបាយ ឬមានទំនាក់ទំនងជិត ស្និទ្ធនឹងអ្នកនយោបាយ។ ខ្ញុំជឿពាក្យចេញពីមាត់ផ្ទៃក្នុង ច្រើនជាងអ្នកដែល ដេកស្រមៃ។ មានផ្ទៃក្នុងច្រើនណាស់ ដែលគេបង្កើតប្រាប់យើងពីរឿង នយោបាយ ដើម្បីឱ្យយើងបានដឹងថាមានអ្វីកើតឡើងខ្លះ ហើយអ្វីខ្លះគួរឱ្យ ចាប់អារម្មណ៍។

ខ្ញុំបញ្ជាក់ម្តងទៀត ចាប់ពីពេលនេះទៅ ខ្ញុំលែងមានចិត្តជួយអ្នកណា ទាំងអស់ ហើយខ្ញុំក៏ប្តូរប្រែប្រួលសរសេរខ្លះដែរ ដើម្បីកុំឱ្យគេច្រឡំថាខ្ញុំខ្វល់ពី គេ ឬចង់ធ្វើជាវិរបុរស។ ខ្ញុំសុខចិត្តមិនធ្វើអីសោះ ក៏មិនឱ្យគេមកជេរខ្ញុំ ព្រោះតែចង់ជួយគេដែរ។ មនុស្សភ្លើច្រើនពេក ការជួយ ក្លាយទៅជារឿង បំពានសិទ្ធិរបស់គេទៅវិញ។ បើអ្នកទាំងអស់គ្នាគិតតែបន្តិច នឹងយល់ពីអ្វី ដែលខ្ញុំចង់ប្រាប់នេះហើយ។

ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំសូមអរគុណអ្នកដែលបានអានសៀវភៅដ៏ខ្លីមួយនេះ។ កុំ
ភ្លេចអានសៀវភៅផ្សេងទៀតផង ព្រោះកុំឱ្យខ្លួនយើងដេកលក់យូរពេក។
ភ្នាក់ខ្លួនឡើង យើងនឹងមើលឃើញសង្គមដែលយើងរស់នៅក្នុងផ្លូវផ្សេង
ហើយចំណុចតូចៗដែលយើងមើលរំលងពីមុន នឹងក្លាយជារឿងល្អរបស់
យើងមិនខាន។ បើយើងប្តូរការគិត យើងនឹងប្តូរក្រសែភ្នែក។ បើកចិត្ត
ទទួលការពិត ដើម្បីជាសំចិត្តយើងឱ្យភ្នាក់ ទាន់អ្នកដទៃ។ មានអ្នកភ្នាក់ខ្លួន
បណ្តើរៗហើយ យើងក៏មិនគួរដំអក់ទៀតដែរ។

បើចង់អានសៀវភៅផ្សេងទៀតរបស់ខ្ញុំ អាចទាក់ទងតាមផេករបស់ខ្ញុំបាន។
កុំភ័យ ឱ្យតែយកលុយមកឱ្យខ្ញុំ ខ្ញុំខ្វល់ជាមួយគេណាស់ គ្រាន់តែពេលខ្លះ
ខ្ញុំត្រូវប្រើពាក្យអាក្រក់ស្តាប់ខ្លះដើម្បីឱ្យឆាប់យល់គ្នាប៉ុណ្ណោះ។